

Aktindsigt i *politiets materiale*, når sagen er *afsluttet*, reguleres af forvaltningslovens § 18. Efter denne bestemmelse har sigtede eller tiltalte krav på aktindsigt i det omfang, dette er rimeligt begrundet af hensyn til varetagelse af den pågældendes interesser, og hensynet til forebyggelse, opklaring og forfølgning af lovovertrædelser eller særlige hensyn til beskyttelse af vidner eller andre ikke taler herimod. Aktindsigt gives normalt i form af gennemsyn på stedet.

2.2.2. Lovforslagets udformning

2.2.2.1. I *civile sager* gælder der som nævnt ovenfor med ganske få undtagelser et ubetinget princip om fuld kontradiktion. Parterne har således adgang til at gøre sig bekendt med og kommentere alt materiale, der indgår i sagen.

Retsplejerådet ser ingen grund til, at parters adgang til aktindsigt i civile sager skal være mere begrænset, når sagen er afsluttet, end under sagens gang. Retsplejerådet foreslår derfor, at parters aktindsigt i civile sager alene skal begrænses af de eksisterende særregler for visse indispositive sager, f.eks. om anonymitet mellem biologiske forældre og adoptivforældre i adoptionssager.

2.2.2.2. I *verserende straffesager* sondres der efter gældende ret mellem »det materiale, (...) politiet har tilvejebragt (...)«, der er omfattet af retsplejelovens § 745, og »udskrift af retsbøgerne (...) samt (...) fremlagte dokumenter«, der er omfattet af retsplejelovens § 41. De to kategorier er til dels overlappende, eftersom en del af det materiale, politiet har tilvejebragt, på et tidspunkt fremlægges i retten.

Retsplejerådet finder, at denne retstilstand er uhenigtsmæssig, og foreslår et samlet regelsæt om sigtedes eller tiltaltes adgang til aktindsigt i sagens materiale. Der bør dog efter rådets opfattelse fortsat sondres mellem retsbøgerne og det materiale, politiet har tilvejebragt, hvorimod der ikke bør sondres mellem »fremlagte dokumenter« og andet materiale.

Retsplejerådet foreslår, at retten af egen drift skal sende kopi af retsbogstilsforsler til forsvareren, som herefter kan give sigtede aktindsigt heri. For de tilfælde, hvor der ikke er en forsvarer, foreslår Retsplejerådet, at politiet efter anmodning skal give sigtede aktindsigt i retsbogstilsforsler vedrørende sagen.

Sigtede vil således ikke længere have krav på at få udleveret retsbogsudskrifter direkte fra retten. Der bliver herved på det praktiske plan parallelitet mellem aktindsigt i retsbøgerne og aktindsigt i det materiale, politiet har tilvejebragt.

Retsplejerådet foreslår ingen ændringer af de regler i retsplejelovens §§ 748 og 848, der undtager visse retsbogstilsforsler fra sigtedes aktindsigt, når sigtede efter de pågældende bestemmelser har været udelukket fra at overvære retsmødet.

Retsplejerådet foreslår at videreføre de gældende regler om, at sigtede som udgangspunkt har adgang til aktindsigt ved hos forsvareren at gennemse det materiale, politiet har tilvejebragt.

Retsplejerådet har ikke nærmere overvejet reglerne om, at forsvarerens eller sigtedes aktindsigt i det materiale, politiet har tilvejebragt, under visse omstændigheder kan begrænses, og disse regler er således uden indholdsmæssige ændringer medtaget i rådets lovudkast.

Retsplejerådet foreslår som en ny regel, at sigtede i de tilfælde, hvor der ikke er en forsvarer, som udgangspunkt skal have en tilsvarende mulighed for hos politiet at gennemse det materiale, politiet har tilvejebragt, men således at der er mulighed for at begrænse adgangen til aktindsigt, hvis hensynet til fremmede magter, statens sikkerhed, sagens opklaring eller tredjemand undtagelsesvis gør det påkrævet.

Den nye regel svarer i et vist omfang til gældende praksis, som den bl.a. har fundet udtryk i Rigsadvokatens ovennævnte meddelelse nr. 8/98 af 29. juli 1998, men da der er tale om regler af stor principiel betydning for sigtedes forsvar, bør reglerne efter Retsplejerådets opfattelse lovfæstes og nærmere præciseres.

Formålet med reglen er i relation til aktindsigt i videst muligt omfang at sidestille sigtede, der ikke har en forsvarer, med sigtede, der har en forsvarer.

2.2.2.3. Det er efter Retsplejerådets opfattelse en selvfølge, at tiltalte modtager en udskrift af *dommen i straffesagen*. Tiltalte må således have et absolut krav på at modtage en udskrift af dommen, og ingen af de undtagelser, der i øvrigt findes (eller foreslås) med hensyn til sigtedes eller tiltaltes aktindsigt, gælder (eller bør gælde) med hensyn til dommen. Dette er allerede i dag gældende ret, og Retsplejerådet foreslår alene en tydeliggørelse heraf.

2.2.2.4. I *afsluttede straffesager* sondres der efter gældende ret mellem på den ene side retsbogstilsforsler og »fremlagte dokumenter«, der er omfattet af retsplejelovens § 41, og på den anden side andre dokumenter, der er omfattet af forvaltningslovens § 18.

Retsplejerådet finder, at denne retstilstand er uhenigtsmæssig, og foreslår et samlet regelsæt om aktindsigt i dokumenter, der vedrører sagen, herunder retsbogstilsforsler.